

Ruben Carlsson - spöken och annat oknytt del 1.

Oknytt vid Skillingafallet.

Vid Skillingafallet mellan Skyllberg och Rönne var det många som råkade ut för oknytt. En gång var det några ungdomar från Skyllbergstrakten som gick till Gårdsjö missionshus en kväll. Detta hände på på 1800-talet då inga fortskaffningsmedel fanns utan man gick långa vägar. Då ofta till bönemöten. När de skulle gå hem på natten och kom till Skillingafallet så kom det en stor svart hund fram ur skogen med eld i munnen.

Östersjö gård vid mitten av Östersjön.

Vid Östersjö gård i Snavlunda (nu riven) var det en gång en person som skulle gå uppför en stege till ladugårdsskullen för att ta hö till hästarna. Just som han fick huvudet i jämnhöjd med skullgolvet var det något som slog ner hatten på honom över öronen men då var det jag som vände om ner berättade mannen.

Jan från Bengtstorp

En Jan från Bengtstorp visade sig ofta efter sin död berättade A V Klingberg. Gamle Bergvall var ute och åkte en kväll många år efter Jans död. Rätt som det var stod Jan på vägen och hjulen på vagnen gick åt skogen. Jag "mötten" själv en gång berättar Klingberg. Det var en kväll och hästarna tvärstannade. Där stod Jan mitt i vägen.

Gå ur vägen Jan sa Klingberg *"Å han lydde å geck unna"*. Hästen var dock redigt uppskrämd.

Kolarhistoria

Ibland kunde dessa mystiska historier ha en förklaring. Två gubbar som båda var mycket skrockfulla, kolade en mila. De tordes knappt gå utanför kojan sedan det hade blivit mörkt. En natt hade en spjuver klätt ut sig med ett lakan och gick vid midnatt fram till kojan ryckte upp dörren och skrek.

"En e långer å den anre ä kört. Vem ska i ta". Förskräckta rusade gubbarna upp mot kolarkojans väggar så att den föll ihop i en hög.

Död piga i Göljabacken

Mellan Gårdstorpet och Sågen ligger Göljabacken. Den gamla vägen till Getabo gick förbi Gårdstorpet till forsarna vid torpstället Sågen. Här är en brant backe som nedtill slingrar sig i tvära krökar. En piga från Håkantorpet skulle fara till kvarnen med ett lass säd. I Göljabacken var det halt och timmerstängerna (skaklarna) krokade ur. Vid backens slut trillade lasset av vägen och stjalpte. Pigan blev ihjälklämd eller kvävd. Efter det var det många som trodde att det spökade i den backen. En lång tid fanns ett risbål där som minne av olyckan.

Synska hästar.

Hästar såg mer än folk och blev därför ofta skrämde. Skjutskarlen kunde också se otyget i fråga om han tittade mellan grimman och hästhuvudet, men fort skulle det gå annars fick han sig ett slag. En person från Linnefors hade ej varit tillräckligt snabb vid ett sådant tillfälle. Han fick ett slag och spottade blod i tre dagar efter detta.

Barnamord

Gasten var ju det väsen som levde kvar sedan ett barn mördats, lik länge som skulle ha levat om det ej hade tagits av daga. Gasten skrek ibland hemskt. En torpare från Ingelsbytrakten körde en gång malm mot Sandbacken när han kom till Gårdsjö kors då hördes det ett hemskt skrik så att oxarna skenade. Det skrek med kota mellanrum alldeles bredvid örat tills han kom till ett vattendrag vid Mörtsjön. Då upphörde det. Oxarna blev alldeles vita av svett. (Den som var med om detta var född i Västerby prästgård 1828. Som 3 åring flyttade han med föräldrarna till Linnefors).

Brödragraven vid Solberga

Vid Solberga mo där "brödragraven" är belägen finns en backe. Enligt en gammal sägen skulle här ett begravningsfölje åka fram en gång. Det var en kvinna som skulle begravas. Hon var allmänt känd som trollkunnig. Kommna här till backen vid Solberga mo förmådde ej de båda hästarna att gå längre.

Mellan Rosendal och Klysna.

Två gubbar från Klysna skull en gång gå hem från ett besök i Rosendal. När de kom fram där skogen slutar (Vid skjutbanan) fick de se en skjuts komma mot dem i backen. Båda två kände igen den som körde. Det var fadern till den bonde som de hade besökt på kvällen. Det märkliga var att han hade varit död i många år. En tid efteråt träffade någon av dem samma bonde ifråga. Man frågade då om han hade fått något besök på natten efter att de hade varit där. Jovisst svarade han. *"De inte så långt imellan han kummer å hälsar på."*

I Snavlunda tordes ingen mjölnare mala på lucianatten mellan nio på kvällen till fem på morgonen. Kvarnen stod då stilla även om det var mycket bråttom dagarna före jul. Man trodde att hjulstocken skulle gå av om man malde på lucianatten.

(Axel Andersson i Bygget berättade detta).

Eldkvasthunden i Brickebacken Snavlunda.

En stor hund med en eldkvast i munnen syntes ibland i Brickebacken, Snavlunda.

Han var stor som en kalv sades det. Ögonen var som tefat i huvudet. En gång följde han med en person till Bäckadalen. Först när de gick in blev de av med honom.

När Per från Ramundeboda körde ihjäl sig i Brickebacken.

Det skulle ha skett en dödsolycka i Brickebacken. En Per i Ramundeboda körde ihjäl sig. Han kom från Askersund där han hade hämtat en silltunna. När han kom utanför den nedre backen var dragarna törstiga varför de störtade mot kärret för att dricka. Han kunde inte stanna dem. Silltunnan ramlade av. Per fick en släng i huvudet av den och dog.

Gravar vid Torpa.

Vid Sandstorp i Torpa finns en kulle ovanför backen alldeles intill vägen. Det skall vara en gammal grav tros det. Söder om Torpalogen på Oxängen finns en större kulle. Mellan dessa kullar har folk set ljus vandra nattetid. Ibland har man också sett folk som verkat gamla på samma väg på nätterna. Det har funnits de som tror att de är de begravda människorna som gått och hälsat på varandra.

Historien om mordet i Brickebacken.

"Kultingen" kallades en gubbe som i slutet av 1800-talet bodde vid Hultsdalen. Han hette Annars Per Larsson. Hans föräldrar skickade honom en gång till Torpa kvarn. Då han kom tillbaka med sitt lass som drogs av en stut fick han i Brickebacken se en ung flicka sitta på berget där vägen tar av till Bygget. Hon hade en liten bok i sitt knä. Såg ut som hon läst i den men just nu grät hon bittert. Hans föräldrar sade när han berättade om det att det var en syn som hade att göra med ett mord som skulle ha begåtts i Brickebacken för mycket länge sedan.

Spöken vid Torpa berättat av torparen vid Erstorp.

Många gånger har kusken vid Torpa gått ut för att möta hästskjutsar som han hört anlända men när han kom ut fanns det inga skjutsar.

Spökhistoria från Torpa.

Det var en herre vid namn Kindstrand som dog och skulle begravas. Straxt innan begravningsfolket kom hem, var det en av Ekens pojkar som ser Kindstrand komma på vägen. Han gick raskt och hade en rock på armen. Pojken sprang för att öppna grinden och på så sätt tjäna en slant som så ofta förr. Denna gång fick han dock ingen slant. Först efteråt tänkte han på att Kindstrand var död och skulle begravas denna dag.

Spökhistoria i Brickebacken berättat av Per Arona i Bredberg.

I Brickebacken finns ett spöke. Många personer har sett en likskjuts komma med stor fart utför backen. Det är troligen de olyckor som här har hänt och satt fantasin i rörelse.

Torpa herrgårdsspöken berättat av Helen Rendahl Venstorp.

I Torpa herrgård spökade det ofta. Jag tror inte på spöken i allmänhet men något var där i alla fall. Mellan matsalen och kontoret var en kammare. Där tordes ingen ligga för alla oroligheter nattetid. Jag kunde ligga vaken i bland och höra hur det gick i trappan. Såg man efter så fanns det ingen människa. Iden byggningen var det mycket ont.

Berättat av mor Karlina Åsen Snavlunda.

Vi var i sällskap i den långa backen vid Brickebacken. Min kamrat blev likblek och tyst. Ser du inget sade han å gick åt sidan. Jag följde med honom. Inte såg jag något särskilt men min kamrat darrade av rädsla. Sedan berättade han att det var en likskjuts vi mött och vi måste lämna rum åt den för att den skulle kunna komma förbi.

”Si en ska vara födder me begåva att kunna si tocket. Dä ä int ja å såg därför inge.”

Olyckor i Ramshultsbacken

Det fanns en mjölnare som hette Pettersson med som allmänt kallades för Petter mjölnare. Han körde ihjäl sig i en backe mellan vägkorset vid Törntorp och vägen till Ramshults gård. Den platsen hade folket en viss skräck för efter det.

En annan olycka.

I Breberg bodde en kvinna som varit gift två gånger. Hennes ene man körde också ihjäl sig i Ramshultsbacken. Han var drucken. På den platsen har det påståtts att man sedan har sett spöken.

Spöket i Ramshultsbacken.

En kväll var änkan efter Högberg i Ramshultafallet ute och gick. När hon kom till backen mellan Törntorps vägskäl och Ramshultavägen var det något osynligt som kom över henne. Det skakade om henne ordentligt.

Spökebacken vid Sandlyckorna.

Förr låg det en liten undantagsstuga efter vägen vid åkerlyckorna som tillhör Östra Ramshultsfallet numera Åsen. Mellan dess lyckor (gärdesbitar) och vägkorset finns en knöl på vägen. Just där skall det spöka. Hästar stannar där av skräck och börjar svettas men folket ser inget där.

Spöket väster om Ramshult.

I backen mellan Västra Ramshultsfallet och Elvbrokällan ser folk ibland en gammal kvinna som är höljd i en schal. Hon går och äter på en smörgås på nätterna. Hon har bott i Västra Ramshultsfallet en gång i tiden sägs det. Även under sin livstid sågs hon ofta gå med en smörgås i handen berättar man. Man berättar att hon var klädd i svart. På huvudet bär hon en svar och vitrutig schallet. En som mött henne kände igen henne som damen i Ramshultsfallet som vid mötet hade varit död sedan länge.

Lyktgubbar.

Vid Elvbrokällan har många sett lyktgubbar. De höll vanligtvis till nere vid kärret. Kom i närheten av det fladdrande ljuset så flyttade det på sig.

Fru Aronnan berättar att det mitt för grusgropen mellan Östra Ramshultsfallet och Törntorps vägskäl är en plats där det spökar.

Vid Elvsbrobacken i Snavlunda har man sett spöken. En huvudlös käring har visat sig ibland man har också sett ”grån” i backen.

Likskjutsen i Tyckegatan berättat av Karl Körberg Södra Fallet 1933.

Skräddaren Karl Lundin och hans son Henning satt och sydde på en kammare hos Magnusson. När de skulle gå hem och kom bakom missionshuset så tog Henning tag i sin far och sade åt honom att gå av vägen. Gubben gjorde så. Det kom nämligen i likskjuts farande i backen. Man hade på dagen begravt en änka som bodde vid Lundhem i den gamla stugan. Det var hon som satt i vagnen och kom tillbaka för att berätta om något som inte blev gjort i livstiden. Såväl Lundin som sonen såg synen men ingen av dem tog någon skada av det.

Spöket vid Brebergs skolhus.

I Brebergs skolhus spökade det. Orsaken var att den förste skolläraren där var så elak mot sin hustru att hon till sist gjorde av med sig. Hon hängde sig i ett spjäll. Nykomna lärarinnor hörde berättats om händelsen och frågade om var och hur hustrun förkortade sitt liv.

"Ja den spislatten ha di fälle taje bört" blev svaret. Spjället fanns dock kvar och lärarinnor använde rummet till sängkammare.

En gång låg fröken Bohman och sov då hon plötsligt väcktes av ett starkt dån nere i skolsalen. Hon låg stilla en stund uppskrämd till det yttersta. Så tände hon ett ljus och gick ned. Det visade sig då endast vara en vedkast som ramlat. Ved som barnen burit in under dagen.

Fru Flodin såg vid Breberg en liten man som hon aldrig sett förut. När hon sedan kom till kyrkan fick hon se samme man sitta där. Frågade då vem det var. Denne man som hon förut sett liksom i en skugga. Det var den förre skolläraren vid Brebergs skola.

Den ondes hand.

Vid Bergs skola var det en person som såg den ondes hand komma och gripa efter honom. Det fanns vid spisen ett råtthål och ur detta stack ibland en liten barnhand fram. Den växte dock snabbt och blev stor och luden. Den riktade sig mot honom där han satt vid bordet och grep efter honom. Det enda som hjälpte var att läsa bönen Fader vår. Den bönen läste han alltid när den mörka handen stack upp efter honom. Han försökte in stenar i råttålet men handen kom ändå upp i någon springa och satt och viftade.

Rullgardinsmysteriet.

I Närkesberg hände det sig en natt att man vaknade av att en rullgardin flög upp med en smäll. Man tyckte att det var konstigt att detta skedde då ingen rört vid den. Man gick och drog ned den igen. Om en liten stund slog gardinen mitt emot också upp. Detta föreföll för de sovande i rummet oförklarligt och mystiskt. Dagen därpå fick man veta att en kvinna dött på natten. Olika mellanhavanden hade förekommit med henne vilket gjorde att man inte umgåtts med henne. Vid kvinnans dödsbädd satt en stilla troende kvinna och berättade att det var hemskt i dödsstunden. Det brusade och ven runt om och även i skorstenen. Allt var så oroligt innan hon lämnade detta jordeliv.

"Pustestenen" vid övre Tunn Tappen.

Vid "Pustestenen" vid övre Tunn Tappen en sjö i södra Lerbäck spökade det. Folk såg bl.a. en man vandra med huvudet under armen. De *"råade och varslade"* där sade man.

Spökko i Klevsbacken.

En allmän tro var att en svart ko då och då visade sig i Klevsbacken. Hon var kolsvart. Det var bara de yttersta biten på hornen som var vita. En som såg detta en lördagskväll hette August. Han tyckte det var hemsk. Många andra berättade samma sak.

Spöke vid Tösna kors

Selma Persson hade åtagit sig tjänsten att vakta sågen i Östra Lerbäck. Så en natt gick hon förbi Tösnahults vägkors då det me ens började att yra sten omkring benen på henne. Hon stannade då och frågade ut i luften vad de ville. Då var det som man stjalpte ett helt kolsåll med sten omkring henne. Så plötsligt var allt försvunnet. Det varken syntes eller hördes varifrån det kom.

Spöke vid Vänbygget i Södra Lerbäck berättat av Karl Gustavsson Svarthyttan.

En person hade dött häruppe och en tid efter begravningen fick en granne se den döde stå vid ett stenröse norr om stugan i full färd med att odla mark som han hade gjort i sin livstid.

Spöke i Svinnersta.

Det påstås spöka i en gård i Svinnersta. Spiselkroken flyttade sig och ringarna kastades av spisen utan att någon vidrörde dem. På väggarna skramlade de bunkar som hängde där. Det skall ha begåtts ett mord där sägs det. En jude kom en gång med sitt handelslager till gården och försvann spårlost. Man trodde att han blev tagen av daga på något sätt. Eftersom det spökade i spiseln så var det nog troligt att han blev gömd under golvet vid spiseln.

Synvillor på Svinnerstamon.

Backkrönet söder om smedjan vid Torsbron kallas för Skarporna. Här har det sedan gammalt varit en spökplats. En gång kom en man och en kvinna i sällskap från Svinnersta till kyrkan på söndagsförmiddagen. Hon var bondhustru och intresserad av skörd och dylikt. När de båda går där och ser vad som finns omkring dem får kvinnan plötsligt se ett gärde fullt med havrerökar. ”*Nä titta di ha inte kört in havren än. Åcka di (vilka)*” frågade gubben. Ty han såg inga havrerökar. ”*Det där gärdet är fullt av havrerökar*” svarade hon. Då försvann synvillan också för henne.

Spökerier vid Sundby fru Persson vid kyrkan och fru Johansson Lundbom 1930

Vid Sundby gård i Snavlunda skall det efter flera personers utsagor spöka. Det går i trapporna där utan att det finns någon människa i närheten. En gråklädd person har setts gå runt i byggnaden och på gården. En litet barn som svävar i luften har man också sett.

Spöket i Holland.

Det fanns en lärarinna som vikarierade för fröken Lekman i Kårberg. Hon hette Valborg Pettersson. En dag hade hon varit ute och gått med en bekant och han skulle följa henne hem till Holland där hon bodde. När de kom dit såg de en stor hund som sprang före dem in i byggnaden. Ögonen lyste som eld i huvudet på honom där han sprang i mörkret. Han sprang genom stängda dörrar i alla rummen. Det var så kusligt så de knappt vågade gå in.

Vandrande spöke i Björstorp berättat av mor Halldin.

Jag hörde en gång hur det kom någon gående utefter vägen och öppnade grinden och gick uppför trappan, Jag hörde hur dörren öppnades och en stake som stod mot muren föll ned. Det var någon som gick in men jag såg ingen komma. Inte heller hörde jag någon inne i rummet. Det var sedan gammalt en käring som gick igen efter det att hon dött som spökade.

Hundspöke berättat av Gurli Landgren.

Vid Anders-Ers i Tycke hade man en stor hund. När han var död såg många att han kom springande i byn och försvann igen. Ingen visste var han kom ifrån eller vart han sprang. Man kunde också på nätterna se en stor hund med en eldkvast i gapet.

Gengångare i Lerbäck.

När någon dog satte man en kniv eller annan stålbit i dörrposten så att den döde ej skulle gå igen. En gumma i Östra Lerbäck som låg för döden sade åt sin man att han inte skulle sätta stål i dörrposten för då kommer ja inte in.

En man i Mariedamstrakten bodde hos sin mor. Hon dog sedan men innan hon dog stämde hon möte med sin son vid Solberga grind. De träffades där och talades vid, men hon förbjöd honom att berätta vad de talade om.

I Åh kvarn fanns en liten gubbe som sysslade med åtskilligt styrde och ställde allt efter som han var på humör. Ibland hjälpte han mjölnaren med kvarnen, ibland ställde han till med ofog. Det troddes att gubben förut varit vid den masugnen som fanns på platsen.

En präst gick en gång över kyrkogården och sade. ”*Saliga äro de i Herranom döda.*” Då svarade en röst från jorden. ”*Saliga äro blott några och det är de små barnen*”.

Norrbo spökplats.

Förr fanns ett ställe på Vissboda ägor som hette Norrbo. Där spökade de ohyggligt. Likskaror med vagnar och hästar drog fram där. Många såg dem men bara för en kort stund. Snart var allt borta igen.

Likvagnar vid Rörmossen

Liknande berättades från en plats på Kumla häradsallmanningen mellan Römossen och järnvägen. Folk och djur har visat sig där men försvunnit då man närmat sig dem. Platsen kallas för Trollberget. Ett mindre berg i form av en topp.

Spöket vid Dovra.

O Eklunds far i Dovra samt dennes syster vallade korna vid Södra Dovrasjön samt vaktade för varg. Då såg de ett spöke. Det var ett fruntimmer som satt i ett kar. Det kom emot dem glidande på marken. De sprang därifrån och allt var borta.

De som var födda på julnatten ansågs mer än andra vara synska d.v.s. se sånt som andra inte kunde se.

Spökkärret vid Bäckabygget.

Från den så kallade Altarsten i närheten av Bäckabygget i Södra Lerbäck och mot väster fanns ett så kallat spökkärr. Man måste ha stål i fickan eller slå eld när man gick förbi. Eldar har setts hoppa mellan tuvorna, och en hund springa med elden flammande ur gapet. En varelse vandrar av och an oroligt sägs det och sägnen berättar om ett lik som är nedgrävt i kärret.

Spöken vid kolmilor.

Det spökade vid kolmilorna berättas från Mariedam. En Viktor i Venbygget vågade aldrig ligga ensam i en kolarkoja. Han ville alltid ha sällskap vid kolningen.

Spöken vid Lunthyttan.

Vid Lunthyttan var man alltid rädd för att gå upp på vinden där det troddes spöka. En person hade hängt sig där.

Grills fru.

När den första av Grillens fruar dog förde man henne först till kyrkan och gravsatte henne till gravplatsen vid Björkbacken blev invigd. Det var sedan en som såg hennes skjuts återvända. Hon var före kyrkfolket hemma igen.

Blå Skrivbok renskriven av Ingvar Björck 2016-01-11.